

i bibliografia — D, znajdujące się w Oddziale Informacji Naukowej), które mieszczą się w sześciu blokach katalogowych i zajmują łącznie 512 szufladek (do tej ilości dochodzi 29 szufladek działów C i D). Najobszerniejszym działem jest w katalogu teologia, zajmująca 127 szufladek; dalsze miejsca zajmują: filologia (121 szufladek) i historia (90).

Katalog systematyczny, mimo że ciągle jeszcze nie jest w stanie doskonałym, mimo że stale podlega przeróbkom i znajduje się obecnie w stanie melioracji, stanowi dobre narzędzie informacji o zbiorach Biblioteki i jako taki jest często wykorzystywany przez czytelników.

Katalog systematyczny Biblioteki Uniwersyteckiej KUL jest odbiciem profilu jej księgozbioru. Tak więc jako i w księgozbiorze, w katalogu najwięcej miejsca zajmuje religioznawstwo i teologia, potem nauki humanistyczne, filozoficzne oraz prawno-społeczne. Nauki przyrodnicze i techniczne stanowią w katalogu jak i w księgozbiorze Biblioteki jedynie dodatek ilościowo bardzo szczupły. W działach formalnych (encyklopedie, słowniki, informatory, bibliografie) wyróżnia się obfitością bibliografia, która wraz z bibliologią składa się na zawartość wydzielonego księgozbioru Oddziału Informacji Naukowej.

Przedstawiony wyżej zarys informacyjny o Oddziale Katalogowania Rzeczowego Zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej KUL nie jest opracowaniem wyczerpującym i nie rości pretensji do takiego miana. Celem tego artykułu jest jedynie zestawienie najistotniejszych faktów, najważniejszych dat i liczb.

STANISŁAWA NOWODWORSKA

ODDZIAŁ CZASOPISM

Od początku istnienia Biblioteki poważną część jej zbiorów stanawili czasopisma. Według danych statystycznych księgozbiór Biblioteki obejmował w dniu 1. IX. 1939 r. 77.821 wol., w tym czasopism było 21.020 wol., co stanowiło 27% ogółu zbiorów. Mimo to, w okresie międzywojennym rola czasopism była ograniczona, a duże braki w obrębie poszczególnych tytułów utrudniały czytelnikowi znalezienie potrzebnych materiałów. Brak funduszy nie pozwalał na prenumeratę niezbędnych czasopism zagranicznych. Tak więc przewagę stanowiły czasopisma polskie uzyskane drogą egzemplarza obowiązkowego. Przychodziły one jednak nieregularnie i Biblioteka nie posiadała pełnych ich kompletów. Obok egzemplarza obowiązkowego głównym źródłem nabytków były dary oraz, w pewnej mierze, sporadyczna wymiana dubletów.

Taki stan rzeczy z konieczności odbił się na charakterze zbiorów czasopism. Obok, cennych czasopism rosyjskich, rewindykowanych z Petersburga (wydawnictw Cesarskiej Akademii Nauk i różnych towarzystw naukowych), interesujących i wartościowych czasopism krajowych z połowy XIX w. oraz emigracyjnych wiele było pozycji drugorzędnych, zwłaszcza pochodzących z egzeplarza obowiązkowego: niekompletne dzienniki prowincjonalne, ministerialne i wojewódzkie dzienniki urzędowe, tygodniki specjalistyczno-techniczne z różnych dziedzin wiedzy oraz sprawozdania instytucji i szkół średnich. Brak było natomiast podstawowych czasopism, zwłaszcza zagranicznych, niezbędnych w pracach naukowych i dydaktycznych Uczelni.

Korzystanie z usług Biblioteki było utrudnione z powodu jej odległości od Uniwersytetu. Toteż od stycznia 1937 r. powstała na Uczelni Czytelnia Profesorska, której głównym zadaniem było udostępnianie pracownikom naukowym bieżąco przychodzących czasopism polskich i zagranicznych. Na pokrycie kosztów prenumeraty czasopism zagranicznych profesorowie wpłacali 2 zł miesięcznie. Czytelnia była w zasadzie dostępna cały dzień. Po zakończeniu roku czasopisma odsyłano do Biblioteki Głównej, często zdekompletowane¹. O utworzeniu osobnego działu, w którym skoncentrowana byłaby praca nad czasopismami, nie mogło być wówczas mowy z powodu szczupłości personelu i trudnych warunków lokalowych.

Po wojnie, w kwietniu 1945 r., mgr Kazimierz Jasiulaniec opracował regulamin wewnętrzny, który przewidywał w organizacji Biblioteki wspólny dla książek i czasopism dział pracy, równorzędny z dwoma innymi działami: nabytków i czytelnictwa. Załącznikiem organizacyjnym w kierunku wydzielenia czasopism w osobny dział było powierzenie w październiku 1949 r. opieki nad czasopismami mgrowi Janowi Wiślińskiemu, który pełnił tę funkcję do połowy września 1950 r.

Przeniesienie Biblioteki do nowego lokalu przy ul. Chopina 27 umożliwiło rozwiązanie sprawy w szerszym zakresie przez nadanie jej bardziej ustabilizowanych form organizacyjnych. 15 września 1950 r. kierownikiem Oddziału Czasopism została mgr Stanisława Nowodworska.

Krystalizacja form organizacyjnych Oddziału i zakresu wykonywanych w nim funkcji dokonywała się stopniowo, w zależności od możliwości personalnych Biblioteki, w powiązaniu z rozwojem form organizacyjnych innych jej działów.

W pierwszym roku swojego istnienia Oddział poza kierownikiem nie miał żadnego stałego pracownika; działalność swą w znacznym stopniu opierał na pracy stypendystów. W latach 1951—1960 pracowało w nim dwóch stałych pracowników, w latach 1961—1962 — trzech, od r. 1963 zwiększono ich liczbę do czterech.

W strukturze organizacyjnej Biblioteki po r. 1950, tj. od chwili przeniesienia do nowego lokalu, czasopisma wymagały specjalnej troski ze względu na zadania naukowo-informacyjne, jakie spełniają w procesie badawczym i dydaktycznym. Obok Czytelni Głównej konieczne było zorganizowanie Czytelni bieżących czasopism.

Nowo utworzony dział od początku swojego istnienia łączył w sobie podstawowe trzy czynności biblioteczne: gromadzenie, opracowanie i udostępnianie czasopism. Do zakresu jego działalności należała także sprawa konserwacji i opieka nad magazynami czasopism. Oprócz tego w latach 1951—1956 Oddział Czasopism zajmował się wymianą dubletów z instytucjami w kraju.

¹ W listach Emilii Szulgowskiej pisanych do ks. Henryka Insadowskiego z lat wcześniejszych występują wzmianki o istniejącej na uczelni Czytelni Profesorskiej. Nie można jednak ustalić, kiedy powstała i jak długo była czynna.

Wytyczne ogólnej polityki gromadzenia zbiorów stanowiły podstawę przy ustalaniu kryterium doboru poszczególnych czasopism. Najgłówniejszym i najpilniejszym zadaniem stało się pozyskanie do zbiorów, ważnych z punktu widzenia naukowego i dydaktycznego, czasopism zagranicznych z dziedzin wiedzy reprezentowanych na Uczelni oraz uzupełnienie braków w stanie posiadania, które wytworzyły się w okresie przedwojennym.

Rola Oddziału w pomnażaniu w tym zakresie zbiorów Biblioteki zależna była od rodzaju źródła nabycia. Kupno, dary krajowe odbywały się za pośrednictwem Sekcji Akcesji. Uzyskiwanie czasopism zagranicznych drogą darów i wymiany było od r. 1954 dziełem Sekcji Wymiany Zagranicznej.

Sprawa prenumeraty czasopism zagranicznych z krajów kapitalistycznych przechodziła kilka faz rozwojowych, zanim w r. 1960 przejął ją całkowicie Oddział Czasopism.

W latach 1949—1959 Biblioteka uczestniczyła w niewielkim zakresie w prenumeracie czasopism z krajów zachodnich, prowadzonej przez Dział Książki w latach 1949—1952, następnie przez Referat Bibliotek Zakładowych w latach 1952—1954, wreszcie przez Sekcję Wymiany Zagranicznej w latach 1954—1959.

Z chwilą przejęcia prenumeraty przez Oddział Czasopism nastąpiła w 1960 r. zasadnicza zmiana w polityce gromadzenia zbiorów. Od tego czasu przyjęto zasadę, że miejscem przechowywania czasopism zagranicznych jest Biblioteka Główna, a biblioteki zakładowe KUL jedynie w sporadycznych, uzasadnionych potrzebą wypadkach, mogą dublować niektóre z nich. Prenumerata czasopism z krajów zachodnioeuropejskich i amerykańskich zależna była od ilości dewiz przyznawanych Bibliotece przez władze państwowe. Najpomyślniejszy pod tym względem był r. 1960, w którym to Biblioteka otrzymała 248 tytułów czasopism². W latach 1964—1966 liczba prenumerowanych czasopism zachodnioeuropejskich wynosiła już tylko 130 tytułów, by w r. 1967 spaść do 20 tytułów.

...Czasopism z USA w latach 1960—1962 Biblioteka otrzymywała 32 tytuły z wolnego wyboru. Z chwilą wejścia w życie w latach 1963—1966 systemu bezdewizowego w ramach umowy International Media Guarantee, Biblioteka zmuszona była zrezygnować z prenumerowanych dotąd czasopism teologicznych i filozoficznych nie objętych planem I. M. G. Prenumerowała wówczas inne czasopisma odpowiadające temu warunkowi. W r. 1967 plan I. M. G. przestał obowiązywać, tym samym czasopisma z USA przestały przychodzić. W chwili obecnej przychodzi z prenumeraty 26 czasopism, w tym z krajów zachodnioeuropejskich 19 i z USA 7.

W wyżej opisanej sytuacji wzrosło znaczenie Sekcji Wymiany Zagranicznej, która przejęła na siebie sprawę pozyskania dla Biblioteki wielu dotychczas prenumerowanych czasopism.

Czasopisma państw zachodnich rozprowadzane były przez Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” w Warszawie. Prenumerata czasopism Krajów Demokracji Ludowej dokonywana była bez żadnych ograniczeń przez Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” w Warszawie. Podstawę zamówień stanowiły coroczne katalogi czasopism Krajów Demokracji Ludowej. Liczba zamówionych tytułów w r. 1969 wynosiła 65. Czasopisma radzieckie rozprowadzało Przedsiębiorstwo Upowszechnienia Prasy i Książki „Ruch” w Lublinie na podstawie zamówień opartych na katalogach wydawniczych. Liczba prenumerowanych czaso-

² Wzrost ten Oddział zawdzięczał o. Dyrektorowi, który w związku z prowadzonymi wówczas pracami przy gromadzeniu materiałów do bibliografii załącznikowej w Podręcznej encyklopedii biblijnej spostrzegł, jak bardzo jest niedostateczny stan zbiorów Biblioteki pod względem zaopatrzenia w zagraniczne czasopisma teologiczne.

piśm radzieckich w pierwszych latach powojennych wynosiła 10, w następnych 30 tytułów.

Czasopisma polskie zamawiano centralnie za pośrednictwem „Ruchu” w Lublinie, w oparciu o drukowane jego katalogi. Od r. 1961 zaczął też przyjmować zamówienia na prenumeratę czasopism naukowych i wydawnictw ciągłych, objętych planem wydawniczym Polskiej Akademii Nauk, Ośrodek Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych P.A.N. Obok tego istniała pewna grupa czasopism, które zamawiało się bezpośrednio w redakcjach lub instytucjach wydawniczych. Prenumerata czasopism polskich w pierwszych latach po wojnie do r. 1953 nie przekraczała 100 tytułów, następnie stale wzrastała, by w 1958 r. osiągnąć liczbę 305, a w dziesięć lat później 758 tytułów. W r. 1970 wynosiła 1100 tytułów.

Bardzo poważnym źródłem pomnożenia zbiorów w latach 1950—1952 stały się przydziały państwowe dla Biblioteki Uniwersyteckiej KUL ze Zbiornic Księgozbiorów Zabezpieczonych Ministerstwa Kultury i Sztuki. Dostarczyły one wiele nowych cennych czasopism lub też uzupełniły posiadane już zbiory. Stanowiły one w tych latach 75% przyrostu księgozbioru. Inne źródło uzupełniania zbiorów czasopism stanowiły księgozbiory prywatne, uzyskane w całości drogą kupna lub otrzymane w darze. I tak wśród nabytych książek po prof. Edmundzie Bulandzie znajdowały się cenne czasopisma archeologiczne, m.in. podstawowe czasopismo z tego zakresu: *Jahrbuch des Deutschen Archäologischen Instituts* (Berlin 1886—1950). Księgozbiór ks. Edmunda Majkowskiego zawierał kilka pozycji czasopiśmienniczych poświęconych numizmatyce, m.in. *Revue de numismatique belge* (Bruxelles 1880—1949). Przedwojenny zbiór czasopism z zakresu teologii prawosławnej wzbogacił się dzięki nabyciu księgozbioru biskupa Czesława Sokołowskiego, a dar ks. Bronisława Ussasa powiększył zasób czasopiśmienniczy o cenne pozycje odnoszące się do historii Kościoła Katolickiego w Rosji carskiej. Księgozbiór prof. Stanisława Kota dostarczył kilka tytułów mogących zainteresować badacza stosunków politycznych w Galicji w okresie I wojny światowej i przyczynił się do wzbogacenia zasobu czasopism legionowych, a także z zakresu historii wychowania i kultury.

Udział Biblioteki w rozdziale dewiz w latach 1958—1962 pozwolił na zakup, za pośrednictwem Ars Polona, ponad 200 tytułów czasopism zagranicznych w przeszło 1200 wol. Przy doborze tytułów uwzględniano przede wszystkim czasopisma teologiczne, zwłaszcza z zakresu biblistyki. Pozyskano wówczas między innymi następujące czasopisma: *Revue de théologie et de philosophie* (Lausanne 1868 nn.), *Internationale Zeitschriftenschau für Bibelwissenschaft und Grenzgebiete* (Düsseldorf 1951 nn.), *New Testament Studies* (London 1954 nn.), *Novum Testamentum* (Leiden 1956 nn.), *Vetus Testamentum* (Leiden 1951 nn.). Zdobyto również wiele czasopism z zakresu historii, ze szczególnym uwzględnieniem średniowiecza, m.in. *Le Moyen-âge* (Bruxelles 1906 nn.), *Medieval Studies* (Toronto 1939 nn.).

Poważne też miejsce w polityce gromadzenia zajmowały czasopisma z dziedziny bibliologii i bibliografii, jak *Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie* (Frankfurt a.M. 1954 nn.), *Bulletin des bibliothèques de France* (Paris 1956 nn.), *Bibliographie de la France* (Paris 1943 nn.) i inne.

Niektóre tytuły obejmowały całe ciągi, sięgające włąb XIX stulecia i liczyły po kilkadziesiąt roczników. Wymienić tu można: *Archivio storico italiano* (Firenze 1842—1958), *Journal of Biblical Literature* (Philadelphia 1881—1958).

W r. 1961 udział Biblioteki w rozdziale dewiz znacznie ograniczono, a w 1962 cofnięto. W latach 1960—1963 dokonywała też Biblioteka zakupów na Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie. Uzyskano wówczas szereg czasopism takich jak: *Eranos Jahrbuch* (Zürich 1933 nn.), *Revue d'histoire et de philosophie re-*

ligieuses (Paris 1921 nn.) i inne. Przy zamawianiu czasopism starano się uzyskać całe ich komplety lub roczniki uzupełniające stan posiadania w obrębie danego czasopisma.

Od r. 1964 jedynym źródłem zakupów czasopism zagranicznych stały się księgarnie wydawnictw importowanych oraz w niewielkim stopniu antykwaryaty.

Jeszcze jednym ze źródeł pomnażania zbiorów była wymiana dubletów. W latach 1951—1956 referat dubletów czasopism stanowił część składową Oddziału Czasopism. Dopiero 1. V. 1956 r. przeniesiony został do Oddziału Gromadzenia i połączony z referatem dubletów druków zwartych.

W listopadzie 1965 r. przejął Oddział Czasopism bieżącą wymianę krajową z towarzystwami naukowymi, w zamian za wydawnictwa KUL-u. W chwili obecnej wymiana obejmuje 52 instytucje w Polsce.

Z nakreślonego wyżej obrazu inicjatyw zmierzających do wykorzystania wszystkich możliwych źródeł pomnożenia zasobu czasopism Biblioteki wynika, że Dyrekcja w swej polityce gromadzenia zawsze dużą wagę przywiązywała do tego rodzaju materiałów bibliotecznych. Jako skutek takiego stanowiska Dyrekcji należy stwierdzić stopniowy wzrost liczby wpływających bieżąco do Biblioteki czasopism. Ilustrację tego podaje następująca tabela:

Rok	1954	1958	1968	1970
polskie	107	305	758	1015
obce	90	612	1120	1135
razem	197	917	1878	2150

Należy wziąć pod uwagę, że ze względu na ustalony profil zbiorów bibliotecznych wykazane w tabeli cyfry nie obejmują czasopism z nauk matematyczno-przyrodniczych, rolniczych, medycyny, techniki itp.

Natomiast przewagę w Bibliotece mają czasopisma teologiczne, pomijane w polityce gromadzenia przez państwowe biblioteki uniwersyteckie. Toteż, jak wynika z *Wykazu czasopism teologicznych i filozoficznych w bibliotekach polskich*, wydawnego w 1968 r. przez Instytut Tomistyczny w Warszawie, około 50 czasopism dostępnych jest dziś tylko w jednym egzemplarzu, znajdujących się w Bibliotece Uniwersyteckiej KUL. Przykładowo wymienić tu można następujące tytuły: *Analecta sacra Tarraconensia* (Barcelona), *Studi e materiali di storia delle religioni* (Roma), *Zeitschrift für Religions und Geistesgeschichte* (Köln) i inne interesujące nie tylko teologa, ale i badacza dziejów religii w ogóle.

Dla celów rejestracji i kontroli bieżąco wpływających czasopism służyły do r. 1949 ankusze akcesyjne, układane według częstotliwości wychodzenia czasopism, a następnie znormalizowane karty akcesyjne, wprowadzone przez mgra J. Wiślińskiego, układane w porządku alfabetycznym. W r. 1960 podzielone zostały na dwie grupy: a) czasopism polskich, b) czasopism obcych.

Oprócz tego Oddział Czasopism prowadzi od r. 1963 pomocniczy rejestr przybytków, w którym notowane są wpływy czasopism bieżących w zależności od źródeł nabycia (prenumerata, wymiana, dary) oraz retrospektywnych, przekazywanych bezpośrednio do Oddziału przez Sekcję Wymiany Krajowej i Zagranicznej.

Do r. 1958 korespondencję Oddziału Czasopism, tak jak i całej Biblioteki, prowadził Sekretariat. Od 1. IV. 1958 r., z powodu reorganizacji Sekretariatu w kierunku decentralizacji, Oddział Czasopism przejął w zakres swych czynności korespondencję dotyczącą czasopism. Ilość wysłanych pism do r. 1959 nie przekraczała 100, a w r. 1969 wynosiła ponad 200.

Opracowanie obejmowało zawsze czasopisma nowe, których Biblioteka nie posiadała dotąd oraz tzw. dopisy, to jest uzupełnienia w stanie posiadania jakiegoś tytułu. Każde czasopismo nowe otrzymywało swój opis katalogowy oraz zapis inwentarzowy, którego numer jest jednocześnie sygnaturą miejsca na magazynie. Dopis zaznacza się na karcie katalogowej danego czasopisma, jak również w księdze inwentarzowej. Sygnatura czasopisma oznaczona jest symbolem piątki rzymskiej przed odpowiednim numerem cyfry arabskiej.

Wszystkie wydawnictwa zbiorowe lub seryjne odsyła się do Oddziału Opracowania Druków Zwartych Nowych w celu sporządzenia tzw. opisów cząstkowych do katalogu systematycznego i alfabetycznego druków zwartych nowych.

W dn. I.IX. 1939 r.	Biblioteka posiadała	21 020	wol. czasopism		
„ 31.XII.1946 r.	„ „	21 122	„ „		
„ 31.XII.1950 r.	„ „	27 672	„ „		
„ 31.XII.1958 r.	„ „	60 054	„ „		
„ 31.XII.1968 r.	„ „	111 914	„ „		
„ 31.XII.1969 r.	„ „	118 043	„ „		

W pierwszych latach istnienia Oddziału główny wysiłek jego pracowników koncentrował się na opracowaniu czasopism uzyskanych z przydziałów Ministerstwa Kultury i Sztuki. Należało wydzielić je z ogólnej masy druków złożonych w sztere-nach Biblioteki, tzw. Hadesie, ustawić na regałach według kolejności roczników, wyłączyć dublety, wreszcie tak przygotowane do katalogowania przenieść do magazynu czasopism i opracować.

Następną pracą, którą wykonano w latach 1951—1954, było skatalogowanie dawnego przedwojennego zasobu Biblioteki, który był złożony w poprzednim gmachu Biblioteki w sali „S”. Przeważnie były to czasopisma otrzymane na podstawie egzemplarza obowiązkowego. Miały one tymczasowy opis katalogowy ze wskazaniem sali, w której były przechowywane w układzie alfabetycznym. Przed opracowaniem zbiór ten został poddany selekcji. Czasopisma matematyczno-przyrodnicze i techniczne uznano za zbędne i wyłączono z opracowania.

W związku ze sprecyzowaniem specjalizacji Biblioteki i określeniem jej zadań przeprowadzono w latach 1952—1954 meliorację katalogu i inwentarza według z góry ułożonego planu. Usunięte ze zbiorów czasopisma przekazano referatowi dubletów i druków zbędnych, który w latach 1951—1956 prowadziła p. Z. Raczkowska. Posegregowane według grup językowych zostały opisane na kartach katalogowych. Utworzona z nich kartoteka służyła do sporządzenia odpowiednich wykazów, rozsyłanych do poszczególnych bibliotek, z którymi nawiązano kontakty wymienne. W ten sposób czasopisma rolnicze i nauk pokrewnych przekazano Bibliotece Instytutu Rolniczego w Puławach w zamian za otrzymane w darze czasopisma teologiczne prawosławne (około 700 wol. w 47 tytułach); czasopisma medyczne Akademii Medycznej w Lublinie. Nawiązano stosunki wymienne z Biblioteką Bobolanum w Lublinie, Biblioteką Pisarzy TJ w Warszawie, bibliotekami uniwersyteckimi i innymi instytucjami.

Z zasobu dzienników, przechowywanych tymczasowo w „sali kinowej”, opracowano tylko część, obejmującą prasę powojenną, zaś z gazet przedwojennych przede wszystkim te, które miały związek z regionem lubelskim. Większą część dzienników, wykazujących bardzo duże luki w obrębie poszczególnych tytułów, przekazano Bibliotece Narodowej, do zadań której należy przechowywanie całokształtu dorobku piśmienniczego kraju. Dla czasopism dużych formatów założono osobny inwentarz, oznaczając ich sygnaturę cyfrą 0 na początku cyfry arabskiej.

Od momentu przeniesienia Biblioteki do nowego gmachu wpisano do inwentarza z górą 11.000 nowych pozycji; tym samym zbiór czasopism powiększył się czterokrotnie. Obecny stan inwentarza wykazuje około 16.000 tytułów czasopism.

W celu poinformowania czytelników o zasobie czasopiśmienniczym Biblioteki przystąpił Oddział Czasopism do wydania drukiem *Katalogu obcojęzycznych czasopism i wydawnictw zbiorowych Biblioteki Uniwersyteckiej KUL*. Prace nad nim przebiegały w dwóch etapach. W r. 1965 sporządzono w 5 egzemplarzach maszynopis katalogu, obejmujący ogółem 6564 pozycje, z wyszczególnieniem stanu posiadania roczników do r. 1963. Następnie, rozszerzając zasięg chronologiczny do r. 1966 oraz wprowadzając niezbędne poprawki i uzupełnienia, ogłoszono katalog drukiem na łamach półrocznika *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. Całość katalogu ukazuje się w czterech odcinkach w tomach: 17, 19, 21 i 24. Przewidziany odcinek piąty katalogu ma objąć nowe, nie uwzględnione dotąd tytuły, oraz poprawki i uzupełnienia do zeszytów poprzednich.

Wspomnieć też należy o udziale pracowników Biblioteki KUL w pracach nad *Centralnym katalogiem czasopism w bibliotekach polskich*, organizowanych w latach 1952—1955 przez Bibliotekę Narodową w Warszawie, oraz nad *Centralnym katalogiem bieżących czasopism zagranicznych*, aktualizowanym corocznie.

Do zakresu czynności Oddziału należy udostępnianie na miejscu czasopism bieżących. Z czasopism z lat ubiegłych korzystają czytelnicy w Czytelnicy Głównej.

W latach 1950—1966 Czytelnia Czasopism mieściła się w długim, wąskim pomieszczeniu (62,90 m²) o jednym oknie na drugim piętrze. Wchodziło się do niej po krętych schodach prowadzących z Czytelnicy Głównej. Warunki pracy były niekorzystne z powodu szczupłości pomieszczenia i złego oświetlenia. Oddzielona na pracownię część lokalu przy oknie z trudem mieściła pracowników, stypendystów oraz przygotowany księgozbiór do opracowania.

W części przeznaczonej na czytelnię ustawione były regały na czasopisma, w pierwszych latach prowizoryczne, a od 1956 r. zmienione na jasne, szerokie (2,30 m wys.). W marcu 1959 r. Czytelnia uzyskała 6 nowych stołów, z których jeden był rezerwowany dla profesorów Uczelni.

Czynna z początku w godzinach 8—15 niewielu miała czytelników. W marcu 1957 r. przedłużono godziny otwarcia Czytelnicy do godz. 20, wprowadzając dyżury popołudniowe. Liczba odwiedzin w tym roku wynosiła 2.319 osób; w roku następnym wzrosła do 3.965.

W ostatnich dniach października 1966 r. Oddział Czasopism przeniesiony został do nowego pomieszczenia na parterze i od 1 listopada rozpoczął się nowy etap jego działalności. W obszernej, jasnej sali (130 m²) urządzona została Czytelnia Czasopism bieżących, licząca 26 miejsc z możliwością powiększenia tej liczby. Wzdłuż ścian na drewnianych regałach rozłożone zostały czasopisma w dwóch grupach podstawowych: czasopism polskich i zagranicznych. W obrębie tych grup wyróżniono działy rzeczowe, korelujące z układem księgozbioru Czytelnicy Głównej. W ramach działów zastosowano układ alfabetyczny tytułów czasopism. Frekwencja korzystających z Czytelnicy znacznie podniosła się. W r. 1968 wynosiła 9.366 odwiedzin, a w 1969 wzrosła do 10.597 osób. Obok Czytelnicy znajduje się pracownia Oddziału.

Do gestii Oddziału Czasopism należy ponadto opieka nad całością zbiorów czasopism w magazynach oraz troska o należytą ich konserwację.

Do r. 1963 magazyny czasopism były rozrzucone w sześciu różnych miejscach Biblioteki. Nie ułatwiało to pracy. Droga książki zawsze krzyżowała się z drogą czytelnika. Stale też trzeba było borykać się z ciasnotą pomieszczeń, brakiem

miejsca na przybytki w obrębie czasopism nadal wychodzących lub uzupełniających luki w stanie posiadania. Wreszcie na przełomie lat 1963—1964 nastąpiło stopniowe przeniesienie wszystkich magazynów do nowego, dużego pomieszczenia na parterze, na prowizoryczne na razie regały drewniane, które w latach 1966—1967 zmieniano partiami na metalowe.

Jeżeli chodzi o konserwację księgozbioru, to kompletne roczniki po odpowiednim przygotowaniu oddawano do oprawy. Liczba oprawionych czasopism wahała się przeciętnie w granicach 100—300 wol. miesięcznie, w zależności od możliwości wykonawczych Pracowni Introligatorskiej.

Niekompletne roczniki lub tomy wkładano w prowizoryczne teczki. Szereg czasopism otrzymywało nadruki na grzbietach wykonane przez introligatorkę maszynowo, częściowo ręcznie przez stypendystów.

Pozostaje jeszcze dla pełności obrazu podanie informacji o personalu Oddziału Czasopism.

W latach 1949—1970 pracowali:

Wiśliński Jan	1.X.1949—15.IX.1950
Nowodworska Stanisława — kierownik	15.IX.1951
Radziwiłł Jadwiga	5.VII.1951—31.XII.1951
Raczkowska Zofia	5.VII.1951—31.III.1956
Kasperek Eugenia	1.XI.1956—31.VII.1958
Tomaszunas Ewa	1.IX.1958—31.VII.1960
Grabowska Anna	1.IX.1960—7.I.1969
Jabłońska Jadwiga	15.IV.1961—31.III.1963
Węglińska Irena	1.II.1963—31.I.1966
Szumiał Halina	1.IV.1963—31.VIII.1963
Sekuła Krystyna	1.IX.1963—31.VIII.1965
Dziewicka Halina	1.X.1965—31.IX.1966
Ziółek Helena	1.IV.1966
Ujma Adam	13.X.1966—31.I.1967
Zajączkowska Halina	1.II.1967
Kurowska Anna	8.I.1969

Obok personelu stałego zatrudniani byli w pracach Oddziału także stypendyści, których liczba kształtowała się różnie; od 10 osób w latach początkowych do 2—3 w latach późniejszych. Wykonywali oni przede wszystkim prace pomocnicze, odcinając tym samym stały personel.

Przedstawiony powyżej zarys rozwoju Oddziału Czasopism uzupełniamy sformułowaniem postulatów, które należałoby wykonać w przyszłości. Do takich należą:

1. Wybudowanie w Czytelni Czasopism galerii, na wzór wykonanej w lokalu Czytelni Informacji Naukowej, w celu uzyskania miejsca dla przybywających nowych tytułów czasopism oraz udostępnienia podręcznego księgozbioru Oddziału.
2. Sporządzenie katalogu działowego czasopism, obejmującego wszystkie posiadane tytuły w ramach zasadniczych grup treściowych.
3. Dokończenie rozpoczętego w związku z drukiem *Katalogu obcojęzycznych czasopism i wydawnictw zbiorowych Biblioteki Uniwersyteckiej KUL* uzgodnienia zapisów w katalogu czasopism oraz inwentarzu ze stanem faktycznym w magazynie.
4. Zastosowanie podziału czasopism na formaty w celu uzyskania możliwie największej ilości miejsca w magazynie czasopism.